

KÖVETELMÉNYRENDSZER

Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar – orvos osztatlan képzés

A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése:

Gyermekgyógyászati Klinika Bókay utcai részleg, Neonatológiai Tanszéki csoport

A tárgy neve: Szoptatás és humán laktáció elmélete, egyéni és közösségi támogatása

Angol nyelven: Course on human lactation and breastfeeding – theory, support and promotion

Német nyelven: -

Kreditértéke: 2

Szemeszter: őszi félévben

(amelyben a mintatanterv szerint történik a tantárgy oktatása)

Heti összóraszám: 2	előadás: 2	gyakorlat:	szeminárium:
----------------------------	-------------------	-------------------	---------------------

Tantárgy típusa: kötelező kötelezően választható szabadon választható

(KÉRJÜK A MEGFELELŐT ALÁHÚZNI!)

Tanév: 2023/2024

Kötelezően- vagy szabadon választható tantárgy esetén a képzés nyelve: magyar

Tantárgy kódja: AOSNNT884_1M

(Új tárgy esetén Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően)

Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Szabó Miklós

Munkahelye, telefonos elérhetősége: Gyermekgyógyászati klinika, 1/33-43-186 / 52786

Beosztása: egyetemi tanár, tanszéki csoportvezető

Habilitációjának kelte és száma: 2017. június 13 ssz. 03/2017

A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvoscépzés kurrikulumban:

Az optimális csecsemőtáplálás az egyik leghatékonyabb intervenció a gyermekek egészségének javítására, melynek arany standardja a kizárólagos szoptatás/anyatejes táplálás, és a 6 hónapos kortól bevezetett hozzátáplálás mellett folytatott szoptatás. Az egészségügyi szakemberek fontos feladata, hogy segítséget nyújtsanak a családoknak a csecsemő táplálásával kapcsolatos döntésükben és az anya-csecsemő páros gyakorlati szoptatástámogatásában. A szoptatással kapcsolatos orvoslás az utóbbi évtizedekben önálló tudományággá nőtte ki magát. A tanfolyam elősegíti annak a célnak a megvalósulását, hogy az új orvosnemzedék, bármely szakterületet is választanak majd, egységes és bizonyítékokon alapuló ismeretekre tegyen szert a szoptatás és laktáció témakörében

A tárgy oktatásának helye (előadóterem, szemináriumi helyiség, stb. címe):

Gyermekgyógyászati Klinika Bókay utcai részleg 1083 Budapest, Bókay u. 53-54. Koós terem/Tanterem

A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi:

Ismeretek a mell alapvető anatómiájáról (normális és kóros) és fiziológiájáról (beleértve a laktációval összefüggő hormonokat) és a tej termelésének és kiválasztásának mechanizmusáról.

A laktációval összefüggő fogamzásgátlás leírása.

A mellből és cumisüvegből szopás mechanizmusának összehasonlítása.
Annak megértése, hogy mi a szerepe a szoptatásnak és az anyatejes táplálásnak az egészség fenntartásában és betegségek megelőzésében a csecsemőnél és az anyánál.
Annak megértése, hogy miért fontos a kizárólagos szoptatás és ez milyen összefüggésben van az egészséggel kapcsolatos optimális kimenetellel.
A tápszeres táplálással kapcsolatos potenciális problémák ismerete.
Ismeret a Kódex (Anyatejhelyettesítők Marketingjének Nemzetközi Kódexe) létezéséről és céljairól.
Ismeretek a potenciális hátrányos kimenetelről a csecsemő, az anya és a társadalom szempontjából olyan esetekben, amikor a csecsemő nem szopik.
Annak megértése, hogy mit jelent a Bababarátság Kórház Kezdeményezés 10 lépése.
Annak megértése, hogy milyen hatást gyakorolhatnak a vajúds és szülés során alkalmazott eljárások és gyógyszerek a szoptatás kimenetelére.
Annak megértése, hogy mi a szerepe a viselkedési, szociális, kulturális és környezeti tényezőknek a csecsemőtáplálással kapcsolatos döntésben és gyakorlatban.
Ismeretek a szoptatás/anyatejes táplálás bizonyítékokon alapuló kontraindikációiról

A tantárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek) :
Élettan (AOK és ETK)

Több féléves tárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, illetve engedélyezésének feltételeire vonatkozó álláspont:
Nincs ilyen

A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja:
minimum 10 fő, maximum 80 fő

A tárgy részletes tematikája:

(Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével, megjelölve a vendégoktatókat.

Mellékletben nem csatolható!

Vendégoktatókra vonatkozóan minden esetben szükséges CV csatolása!)

1. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Az anyatejes táplálás/szoptatás jelentősége a gyermek, az anya, a családok és a társadalom számára. A nem szoptatás kockázatai. A szoptatással kapcsolatos definíciók. Hazai szoptatási mutatók. Kommunikációs készségek a szoptató anya támogatásában.

2. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

Az emlő anatómiája, a tejtermelés és elválasztás élettana, és a szopás mechanizmusa. A tejtermelésben és elválasztásban résztvevő hormonok jelentősége és hatása az anyára és a csecsemőre. Késői tejbelövellés. A mellből és cumisüvegből történő táplálás különbségei. Az anyatej összetételének változása (kolosztrum átmeneti tej, érett női tej) a laktáció, a napszakok és az egyes szopások folyamán. Az anyatej biokémiai és immunológiai sajátosságai. Az anyatej különleges szerepe a koraszülöttek táplálásában.

3. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Mellrehelyezés, mellretapadás, tejtranszfer. A jó mellretapadás jelei. A szoptatás megfigyelése. Mik a jelei annak, hogy jól megy a szoptatás. A bevitel és ürítés élettani értékei a szoptatott csecsemőnél az első élethéten. A szopás normális menete az első életévben. A szoptatott csecsemő súlyfejlődése. A kizárólagos szoptatás jelentősége. A szoptatás folytatása a hozzátáplálás bevezetése után. Hosszútávú (egy éves koron túl folytatott) szoptatás.

Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Bababarát Kórház Kezdeményezés – A sikeres szoptatáshoz vezető lépések a szülészeti intézményben. Családbarát szülészeti ellátás. Császármetszés és szoptatástámogatás. A szoptatás támogatása a hazaadás után – szakemberek, család, közösség.

5. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Az élet első órája – az “aranyóra” támogatása, kivitelezése és jelentősége. Az újszülött megfigyelése az aranyóra alatt – hirtelen váratlan posztnatális kollapszus (SUPC) megelőzése.

6. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

A válaszkész táplálás és gondozás jelentősége és kivitelezése. Rooming-in rendszerű elhelyezés a szülészeti intézményben. Hol aludjon a szoptatott csecsemő? Biztonságos alvás.

7. Előadó: Dr. Szabó Miklós

Kiscsoportos otthoni feladatok értékelése, közös megbeszélése

8. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

A szoptatás támogatásának biológiai, szociológiai, pszichológiai és kulturális aspektusai. A szoptatás védelme – Az Anyatejhelyettesítők Marketingjének Nemzetközi Kódexe.

9. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

Szoptatás/anyatejes táplálás ellenjavallatai, aggodalomra okot adó állapotok/kórállapotok. Szoptatás és gyógyszerek/vizsgálatok. Élvezeti szerek (koffeintartalmú italok/kávé, alkohol fogyasztása) és dohányzás a szoptató anyánál. Milyen bizonyítékok alapján létrehozott források segítenek a tanácsadásban. Az anyatej pótlásának elfogadható orvosi indokai. A pótlás szoptatásbarát módszerei.

10. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

Szoptatási anamnézis felvétele. Kiemelt vizsgálati szempontok a szoptatott csecsemőnél/szoptató anyánál. Gyakori szopási és szoptatási problémák (tútelítődés, mastitis, fájdalmas sérült mellbimbó, ödémás mell, “nem elég a tej”, sárgaság stb). Megelőzés és kezelés.

11. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

Speciális igényű csecsemők szoptatása – koraszülöttség, Down szindróma, szívfejlődési rendellenesség. Szoptatási segédeszközök.

12. Előadó: Dr. Várady Erzsébet

A tejtermelés fenntartása, az anya és csecsemő szeparációja esetén (betegség, visszatérés a munkába/tanulmányok újrafelvétele). Az anyatej fejése és tárolása.

13. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Fogamzásgátlás a laktációs amenorrhoea metódussal (LAM) – a módszer hatékonyságának feltételei. Fogamzásgátlás egyéb módszerei a szoptató anyánál. A várandósságok közötti optimális időtartam. Szoptatás a várandósság alatt. Tandem szoptatás.

13. Előadó: Dr. Szabó Miklós, Dr. Várady Erzsébet

Konzultáció és online részvétellel egy valós idejű laktációs szaktanácsadás megtekintése és megbeszélése

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései:

Neonatalógia (választható tárgy) – 2 óra átfedés

<p>A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége, az igazolás módja a foglalkozásokról való távollét esetén: Tanulmányi teljesítményértékelésen való részvétel</p>
<p>A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban: (beszámolók, zárthelyi dolgozatok száma témaköre és időpontja, értékelésbe beszámításuk módja, pótlásuk és javításuk lehetősége) Nincs ilyen.</p>
<p>A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje: inetraktív szemináriumi óra keretében szóban</p>
<p>A félév aláírásának feltételei: Mini review készítése a kiadott témában</p>
<p>A számonkérés típusa: <i>(szigorlat, kollokvium, gyakorlati jegy, háromfokozatú gyakorlati jegy, projektfeladat vagy nincs vizsga)</i> Gyakorlati jegy</p>
<p>Vizsgakövetelmények: <i>(tételsor, tesztvizsga témakörei, kötelezően elvárt paraméterek, ábrák, fogalmak, számítások listája, gyakorlati készségek ill. a vizsgaként elismert projektfeladat választható témakörei, teljesítésének és értékelésének kritériumai)</i> A vizsga módja teszt az alábbi témakörökből: A szoptatással kapcsolatos definíciók, hazai szoptatási mutatók. Az emlő anatómiája, a tejtermelés és elválasztás élettana, és a szopás mechanizmusa Az anyatej összetételének változása, az anyatej biokémiai és immunológiai sajátosságai. Az anyatej különleges szerepe a koraszülöttek táplálásában. Mellrehelyezés, mellretapadás, tejtranszfer. A jó mellretapadás jelei. A szoptatás megfigyelése. A szopás normális menete az első életévben, a szoptatás folytatása a hozzátáplálás bevezetése után. A sikeres szoptatáshoz vezető lépések a szülészeti intézményben. Családbarát szülészeti ellátás. Az “aranyóra” támogatása, kivitelezése és jelentősége Rooming-in rendszerű elhelyezés a szülészeti intézményben. Biztonságos alvás. Az Anyatejhelyettesítők Marketingjének Nemzetközi Kódexe. Szoptatás/anyatejes táplálás ellenjavallatai, aggodalomra okot adó állapotok/kórállapotok. Szoptatás és gyógyszerek/vizsgálatok. Élvezeti szerek és dohányzás a szoptató anyánál. Szoptatási anamnézis felvétele. Kiemelt vizsgálati szempontok a szoptatott csecsemőnél/szoptató anyánál. Gyakori szopási és szoptatási problémák. Speciális igényű csecsemők szoptatása. Szoptatási segédeszközök. Az anyatej fejése és tárolása. Fogamzásgátlás a laktációs amenorrhoea módszerrel. Fogamzásgátlás egyéb módszerei a szoptató anyánál. Szoptatás a várandósság alatt. Tandem szoptatás.</p>
<p>Az érdemjegy kialakításának módja és típusa: <i>(Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja. Az évközi számonkérések eredményeinek beszámítási módja. A jegymegajánlás lehetőségei és feltételei.)</i> Teszt értékelése: 88% - 100% - jeles 76% - 87% - jó 64% - 75% - közepes 51% - 63% - elégséges 51% alatt - elégtelen</p>
<p>A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és</p>

szakirodalom listája, pontosan kijelölve, mely részük ismerete melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok:

A tananyag elsajátításának egyik legfontosabb eleme az előadásokon történő részvétel.

1. Wambach, K., & Riordan, J. (Eds.). (2016). *Breastfeeding and human lactation*. 5th ed. Jones & Bartlett Learning. Magyar fordításban: Szoptatás és humán laktáció, Semmelweis kiadó, 2019
2. Az egészséges újszülött és koraszülött táplálás szakmai irányelveken alapuló gyakorlati útmutatója
3. Meek, J. Y., & Medicine, Academy of Breastfeeding Medicine. (2019). Educational objectives and skills for the physician with respect to breastfeeding, Revised 2018. *Breastfeeding Medicine*, 14(1), 5-13.
4. WHO. (2009). Infant and young child feeding. Model Chapter for textbooks for medical students and allied health professionals.
5. Gary, A. J., Birmingham, E. E., & Jones, L. B. (2017). Improving breastfeeding medicine in undergraduate medical education: A student survey and extensive curriculum review with suggestions for improvement. *Education for Health*, 30(2), 163.
6. <http://www.e-lactancia.org/>

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma: 2023.04.30.